

гії та дитячої ендокринології. Дитяча гематологія як складова навчальної програми для студентів-п'ятикурсників, охоплює основні нозології, а саме дефіцитні та спадкові анемії, геморагічні стани та питання лімфопроліферативних захворювань (лімфобластози та лімфома Ходжкіна).

Основна частина. Реальний хворий є одним з центральних «учбових матеріалів» на кафедрах клінічного спрямування, причому особливістю педіатрії є наявність не тільки хворої дитини, але й її батьків/опікунів, з якими потрібно знайти та розробити певний підхід, що допоможе оптимізувати діагностичний та лікувальний процес. У викладенні дитячої гематології важливим також є оволодіння практичними навичками збору скарг та анамнезу у пацієнтів та їх батьків, деталізація та розуміння опису перебігу захворювання у маленьких пацієнтів, ознайомлення з основними інвазивними та неінвазивними маніпуляціями, без знайомства та вивчення яких ефективна підготовка сучасного лікаря сімейної медицини неможлива. Робота дитячого гематолога характеризується також психологічною специфікою, що обумовлена роботою з маленькими пацієнтами, хворими на онкогематологічні захворювання та їх батьками. Лікар відчуває необхідність постійного контролю і прогнозування динаміки стану пацієнта, водночас підвищення вимог до педіатра з боку батьків дітей диктує необхідність підтримки довірчих відносин протягом всього періоду лікування.

Робота з пацієнтами та медичною документацією є першочерговою при вивченні дитячої гематології на ка-

федрі педіатрії. Питання медичної етики та деонтології є особливо актуальними у навчанні «біля ліжка хворого». Студенти розуміють, що спілкування з онкохворими дітьми та їхніми батьками потребує максимально коректної поведінки. Огляд дітей та бесіда з ними та їх батьками навчають майбутніх лікарів витримки та доброзичливого ставлення.

Поряд з цим, студенти навчаються за допомогою навчальних відеофільмів та мультимедійних презентацій. П'ятикурсники мають змогу вивчати основні проблеми гематології на онлайн-курсах, що викладені на сайті кафедри. Контроль засвоєння теоретичного матеріалу виконується за допомогою тестових та ситуаційних завдань, що розроблені згідно тематики курсу та відповідають медичній документації і клініці оглянутих пацієнтів.

Висновки. Таким чином, комплексний підхід до викладання проблем дитячої гематології, що включає як навчальні теоретичні складові, так і практичні навички при огляді та роботі з медичною документацією хворих дітей, дає змогу досягти позитивних результатів у вивченні педіатрії студентами медичного факультету.

Література

1. Лежнев И. А. Интегрированное ведение болезней детского возраста – стратегия первичной медицинской помощи больным детям в возрасте от 1 недели до 5 лет / И. А. Лежнев, Н. В. Котова, Е. А. Старец // Современная педиатрия. – 2010. – №4 (32). – С. 14–17.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСОБІВ НАОЧНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

Г. П. Лисянська, М. М. Малецький, Т. М. Литвиненко

Запорізький державний медичний університет

Інтенсифікація реформування вищої медичної освіти в Україні останнім часом активно стимулює застосування новітніх засобів навчання як при організації аудиторних занять, так і для самостійної роботи студентів. [1-3]

Під час вивчення аптечної технології ліків особливої уваги потребує формування якісних практичних навичок майбутніх провізорів. При цьому потрібно відмітити, що з урахуванням розповсюдження інформаційних технологій у сучасному світі, можливості підготовки студентів під час самостійної роботи виходять на інший рівень. Наявність і доступність для студентів мобільних пристроїв з доступом до хмарних технологій (планшети, смартфони, ноутбуки та ін.) дозволяють сучасній молоді більш ефективно планувати свій час при самостійній роботі та детальніше освоювати теоретичні основи тем аудиторних занять. [3] Також використання мультимедійного матеріалу з окремих питань полегшує сприйняття інформації, особливо це стосується інформативно навантажених питань, наприклад, характеристики інгредієнтів або допоміжних речовин. Підготовка відповіді потребує ознайомлення зі значною кількістю матеріалу із різних джерел, а компактне, логічне групування інформації на слайдах із використанням таблиць, рисунків SmartArt дозволяє компактно розмістити потрібні дані. 86 % опитаних студентів відмітили, що попереднє ознайомлення з мультимедійними засобами навчання (презентації, навчальні відеофільми, постадійні фото) суттєво полегшує підготовку саме до практичної частини, дозволяє виявити дійсно проблемні або незрозумілі деталі, що потребують консультації та уточ-

нення з викладачем-практиком. При цьому демонстрацію засобів наочної візуалізації безпосередньо під час виконання практичної роботи більшість опитаних (56%) вважали недоцільним через те, що трансляція запису презентації або відео обов'язково відволікатиме, примушуючи витратити час та підсвідомо чекати потенційної підказки без жодних намагань самостійно вирішити ускладнення або звернутись до викладача. Більш корисними студенти вважали застосування наочних засобів без рухомих елементів, таких як загальна схема, таблиця або слайд із підсумковим узагальненням поетапним описом процесу.

Таким чином, поетапна візуалізація дозволяє студентам створити чітку схему процесу виготовлення лікарської форми та виявити потенційні труднощі під час практичного виконання роботи, сприяє розвитку самостійної навчальної діяльності та набуття якісних практичних навичок.

Література

1. Герчанівський Д. Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д. Л. Герчанівський, Е. Ф. Іпатов, В. В. Павловський. – К. : НАКККіМ, 2010. – 192 с.

2. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак. – К. : «Просвіта», 2008. – 206 с.

3. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / [О. М. Піхота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.]. – К. : А.С.К., 2004. – 256 с.